

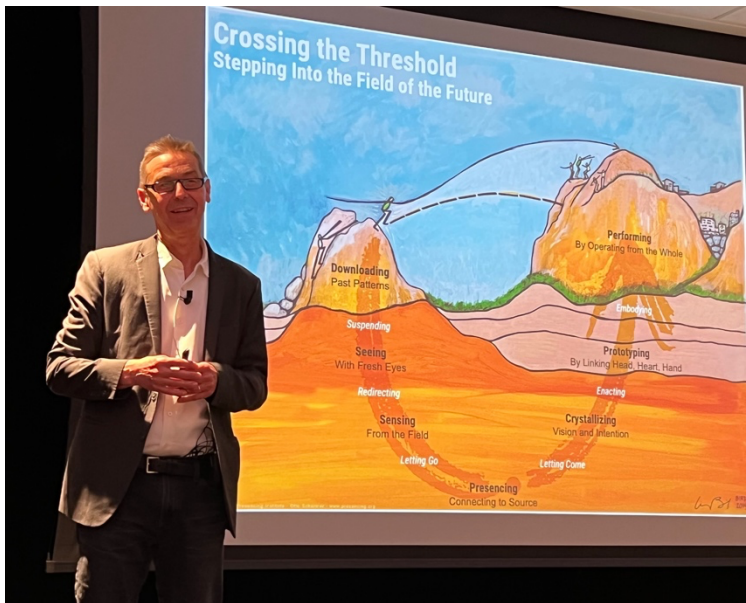
Reimagining and Reshaping Learning and Leadership

**Terugblik op de tweedaagse met Otto Scharmer
23 en 24 mei 2022, Vianen**

Jan Jutten

www.natuurlijkleren.org

Inleiding

Op 23 en 24 mei jl. organiseerde Natuurlijk Leren een tweedaagse masterclass met Otto Scharmer:

“Reimagining and Reshaping Learning and Leadership”.

Dr. C. Otto Scharmer is hoofddocent bij het MIT in Boston en medeoprichter van het Presencing Institute. Hij introduceerde het concept van “presencing” – leren van de ontluikende toekomst - in zijn bestsellers *‘Theorie U’* en *‘Presence’* (de laatste met co-auteurs Peter Senge, Joseph Jaworski en Betty Sue Flowers).

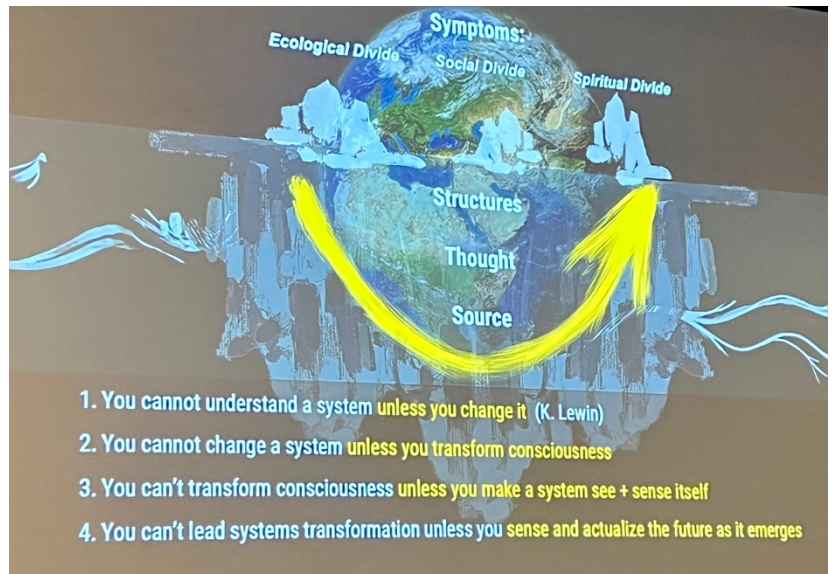
Nadat de bijeenkomst twee keer moest worden geannuleerd vanwege Corona, lieten 235 deelnemers zich nu inspireren door een zeer betrokken Otto Scharmer.

We kijken net als alle deelnemers terug op twee prachtige dagen. We danken iedereen die erbij was, zeker ook voor de vele positieve reacties die we hebben mogen ontvangen.

Awareness Based Systems Change

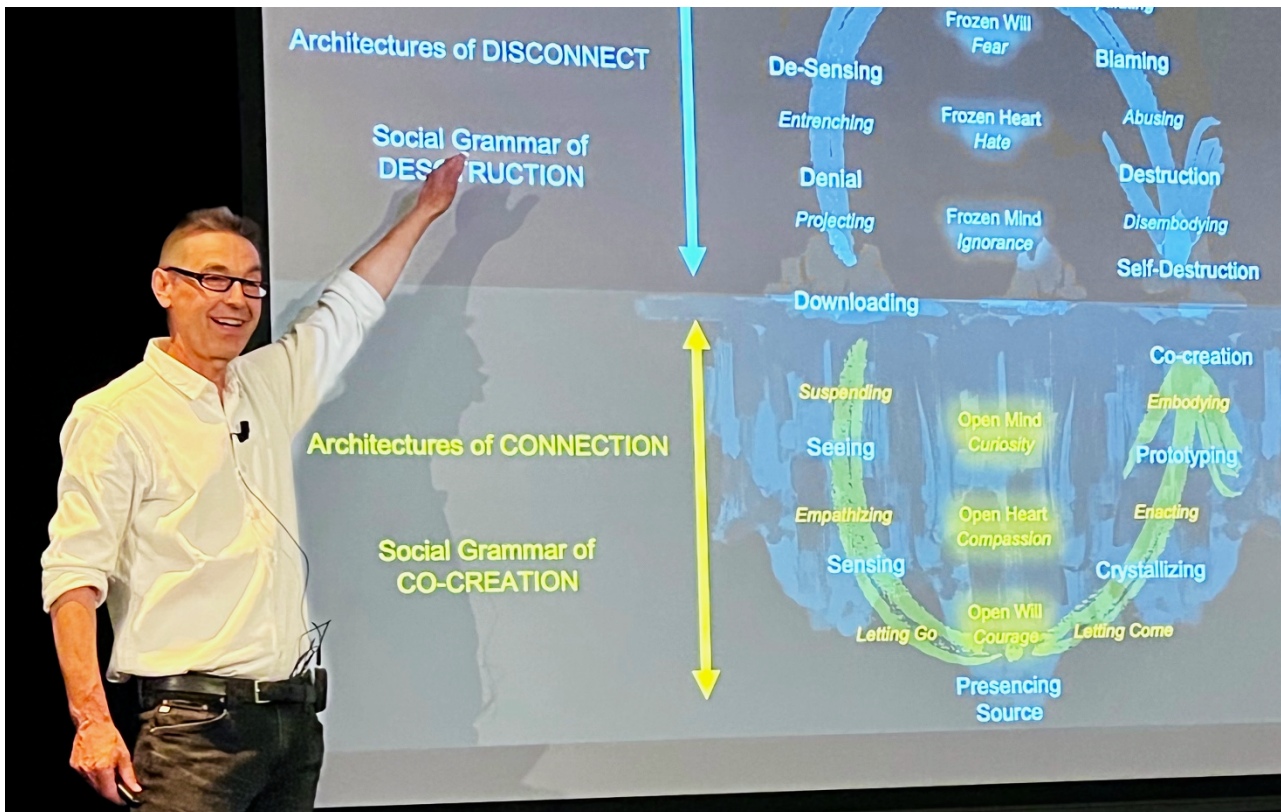
De eerste dag stond vooral in het teken van “Awareness Based System Change”. Scharmer ging nader in op 4 uitgangspunten:

- je kunt geen systeem begrijpen, tenzij je het verandert;
- je kunt geen systeem veranderen, tenzij je het bewustzijn van de mensen in de organisatie verandert;
- je kunt geen bewustzijn veranderen, tenzij je ervoor zorgt dat het systeem zichzelf kan zien en voelen;
- je kunt geen leiding geven aan een verandering van een systeem, tenzij je de toekomst aanvoelt die door jouw inzet werkelijkheid wil worden.

Theorie U is met name in deze tijd zo belangrijk vanwege de grote problemen die het gevolg zijn van drie kloven:

- de ecologische kloof: tussen het zelf en de natuur;
- de sociale kloof: tussen het zelf en de ander(en);
- de spirituele kloof: de zelf die ik ben en de Zelf die ik wil zijn.

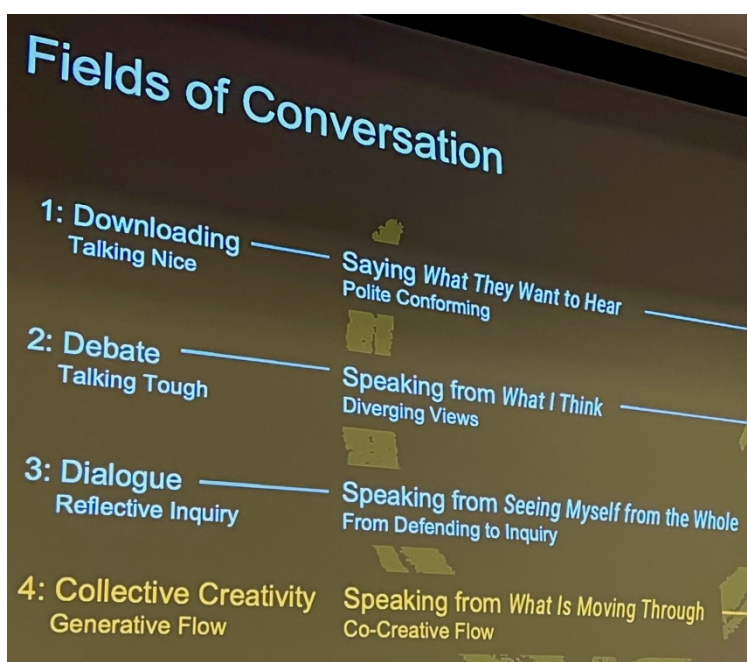
Presencing of Abscensing?

Als er zich problemen voordoen en we erdoor in verwarring zijn, hebben we volgens Scharmer een keuze:

- presencing: verbinding maken met de wereld, met de ander en met onszelf;
- absencing: afkeren van de wereld, van de ander en van onszelf.

Presencing leidt tot co-creëren van een nieuwe toekomst, absencing kan leiden uiteindelijk tot vernietiging en zelf-destructie.

Deze keuzes werden aan de hand van voorbeelden en enkele opdrachten nader verkend.

Sociale Velden

De ochtend van de tweede dag stond in het teken van de sociale velden. Hiermee bedoelt Scharmer de kwaliteit van relaties waarop patronen van denken, luisteren, praten en organiseren ontstaan. Hij onderscheidt vier sociale velden:

- downloading: gericht op oude patronen, bevestigen wat we al weten;
- seeing: open staan voor de wereld om je heen, open mind;
- sensing: zien en voelen door de ogen van de ander, open heart;
- presencing: de rol die je zelf wil spelen in het grotere geheel, open will.

Seeing, sensing en presencing worden belemmerd door de stemmen van het oordeel, het cynisme en de angst.

Goed leiderschap betekent onder meer het bevorderen van de diepere sociale velden en het tegengaan van de drie stemmen van weerstand.

De sociale velden spelen ene grote rol waarop mensen in een organisatie met elkaar omgaan, hoe ze samenwerken en met elkaar communiceren: downloading, discussie, empathische dialoog en generatieve dialoog.

Journaling

Aan de hand van 16 vragen leidde Otto de deelnemers individueel door het U-proces. Deze opdracht leidde tot diepe reflectie over twee belangrijke vragen:

- wie ben ik Zelf?
- wat is mijn Werk?

Beide met hoofdletter: het gaat hierbij om het creëren van de best mogelijke toekomst.

Case-clinic

De tweedaagse werd afgesloten met een case-clinic. In groepen van vier bespraken de deelnemers aan de hand van een aantal richtlijnen een eigen casus. Daarbij maakten ze gebruik van diverse richtlijnen voor goede communicatie die tijdens de tweedaagse aan de orde kwamen: open mind, open heart en open will.

